

УДК 377.35

Ірина Бабій

ТЕКСТОЦЕНТРИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОФЕСІЙНОМОВЛЕННЄВІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Процес технологізації мовної освіти відбувається в руслі сучасних інноваційних процесів у сфері навчання і виховання, а також забезпечує реалізацію актуального в системі професійної підготовки компетентнісного підходу. Методична інтерпретація загальнопедагогічних технологій щодо вивчення мови виявляється у вигляді лінгвометодичних технологій і розглядається як наукове проектування і точне відтворення навчальних дій із мовним матеріалом, скерованих на досягнення запланованого результату – ефективного засвоєння знань про мовну систему, вироблення предметних компетенцій у кожного учня [9, с. 19].

Необхідність оптимізувати процес вивчення загальноосвітніх дисциплін у ПТНЗ зумовило появу нових і покращення використовуваних педагогічних технологій. Сутність педагогічних технологій, їх характеристики, різновиди, особливості застосування на практиці ґрунтовно проаналізовані у працях В. Бикова, І. Дичківської, К. Климової, О. Новикова, О. Пехоти, Г. Селевка, А. Хуторського та ін. Можливості педагогічних технологій у процесі мовної підготовки розкрито у дослідженнях С. Вдович, О. Когут, І. Кочан, О. Кучерук, О. Палки, М. Пентилюк та ін. Так, у практиці педагоги-мовники найчастіше застосовують діалогові, проектні, текстоцентричні, тестові, ігрові, тренінгові технології, кожна з яких має комплект методів, об'єднаних логікою їх структури та визначеною цільовою спрямованістю. Застосування педагогічних технологій сприяє якісному вдосконаленню мовної підготовки, однак, як слушно зазначає Н. Голуб, у вітчизняній рідномовній освіті немає досвіду апробування багатьох технологій, навіть тих, про які заявляють у своїх працях лінгводидакти [3, с. 16], тому впровадження технологій, як правило, має фрагментарний характер. Це пов'язано з браком досвіду у викладачів ПТНЗ щодо застосування педагогічних технологій, недостатністю відповідних методичних розроблень, технічного забезпечення тощо.

Мета статті – проаналізувати особливості навчальних текстів і розглянути можливості використання текстоцентричних технологій у процесі рідномовної підготовки в ПТНЗ сфері обслуговування.

У системі лінгводидактичних принципів принцип *текстоцентризму* (вивчення мови на текстовій основі) є одним із ключових, адже основною одиницею інформації на уроках мови є текст, причому текст виступає і як навчальна одиниця (є джерелом поповнення учнівських знань про мову), і як мета професійно орієнтованої рідномовної освіти (розвиває вміння і навички усного і письмового мовлення). В умовах ПТНЗ цей принцип реалізується у таких напрямках:

- а) текст – засіб пізнання мови як поліфункціонального явища;
- б) текст як джерело засвоєння професійно значущої інформації;
- в) вивчення різнорівневих мовних одиниць;
- г) робота з текстом як засіб оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності (розуміння, читання, писання, говоріння);
- д) текст як засіб моделювання ситуацій, що спонукають до реального спілкування.

Таким чином, навчання на текстовій основі відповідає основним завданням вивчення української мови в ПТНЗ, оскільки дозволяє оптимально поєднати загальномовленнєву та професійномовленнєву підготовку. Текст служить матеріальною основою для різнотипних вправ і завдань, а також сприяє вихованню мовної та фахової особистості.

Текстоцентрична технологія включає взаємопов'язані та взаємозалежні компоненти: 1) теоретичну підготовку учнів, зокрема знайомство з основними категоріями технології: «текст», «фаховий текст»; 2) відбір навчального текстового матеріалу; 3) післятекстові вправи і завдання. Розглянемо їх детальніше.

Пріоритетність та ефективність вивчення мови на текстовій основі відзначають О. Горошкіна, Т. Ладиженська, А. Нікітіна, Т. Симоненко, Г. Шелехова та ін. «Саме в роботі з текстом формується мовна, комунікативна, соціокультурна компетенції учнів, розвивається їхня емоційна сфера, відбувається духовне збагачення» [4, с. 17]. Текст можна розглядати у лінгвістичному аспекті – як об'єднану за допомогою смислових зв'язків послідовність мовних одиниць, що характеризується зв'язністю, цілісністю і тематичною єдністю, або в комунікативному – як результат спілкування [10, с. 121-122]. Саме в тексті мову репрезентовано у функційно-системному вигляді. Як вважає Л. Виготський [2, с. 93], з цього верхнього мовного рівня і повинно починатися вивчення рідної мови. У тексті об'єктивується вся сукупність психологічних умов мовленнєвої діяльності. Отже, текст – це продукт мисленнєво-мовленнєвої діяльності, ключова ланка, де відбувається нерозривна взаємодія мови, мовлення і мислення. Даний підхід до тексту базується на предикатив-

ній теорії тексту Н. Жинкіна, суть якої полягає у таких положеннях: текст складається з ланцюга висловлювань, у кожному з яких є суб'єкт і предикат; система предикатів описує текстовий суб'єкт, що є смисловим наповненням тексту; текст має у своїй структурі кілька рівнів предикації, кожен із яких утворює ієрархічну систему: попередній рівень включається в наступний; у тексті зв'язок висловлювань існує не лише у межах певного рівня, а й між рівнями; міжрівневий зв'язок детермінується комунікативним завданням породжуваного тексту [6, с. 65]. Усе викладене має, на наш погляд, принципово важливе значення для використання тексту як навчальної одиниці.

Навчальний текст – це дидактичне тлумачення цього поняття, яке інтегрує лінгвістичні та комунікативні аспекти тексту. У широкому розумінні це текст, який використовується в навчальних цілях [7, с. 224]. Якщо уточнити дане визначення, то йдеться про текст, за допомогою якого здійснюються навчальні дії, або який є результатом навчальних дій чи взаємодій. Навчальний текст виконує низку дидактичних функцій:

1) *пізнавальну*: а) предмет спостереження й осмислення виучуваного лексико-граматичного матеріалу; б) джерело нової мовної інформації; в) матеріал для створення проблемних завдань;

2) *навчальну*: а) формує і розвиває комунікативні навички; б) слугує зразком мовленнєвої культури, правильності усного і писемного мовлення; в) демонструє стилістичну варіативність мовлення та функціонування різнорівневих мовних одиниць у межах певного функційного стилю;

3) *розвивальну*: а) розвиває мовні/мовленнєві здібності учнів; б) розвиває комунікативну компетенцію; в) розвиває мовленнєву ініціативу;

4) *комунікативну*: а) спонукає учнів до мовленнєвого спілкування; б) є джерелом навчального діалогу/полілогу між учителем і учнями; в) є зразком моделювання ситуацій спілкування.

Поліфункційність навчальних текстів дозволяє реалізувати такі аспекти мовно-мовленнєвої підготовки учнів: інформаційно-змістовий (забезпечує інтелектуальний розвиток учнів), власне лінгвістичний (формує і поглиблює знання учнів із мовної теорії), термінологічний (розвиває професійний лексикон), функційно-стилістичний (ілюструє мовні особливості функційних стилів української мови), культурологічний (залучає учнів до духовних надбань українського народу).

Ефективне використання навчальних текстів передбачає обізнаність із їх різновидами. Питаннями типології текстів займалися

М. Бахтін, І. Гальперін, О. Гойхман, В. Мельничайко, Т. Симоненко та ін. Найповнішу типологію навчальних текстів на основі лінводидактичних підходів здійснила Т. Симоненко, яка згрупувала їх за способом викладу, характером емоційного та навчального впливу, способом репрезентації, прийомами результативності навчальної взаємодії [11, с. 50-53]. Пропонована дослідницею типологія дозволяє комплексно і системно підійти до питань відбору методів і прийомів застосування текстового матеріалу в процесі розвитку професійного мовлення. Аналіз різновидів навчальних текстів, а також прийомів їх побудови дозволяє педагогам ефективно здійснювати відбір навчальних текстів, а варіювання текстів у процесі вивчення української мови – розвивати й удосконалювати в учнів ПТНЗ сфери обслуговування вміння і навички різножанрового мовленнєвого спілкування.

Професійномовленнєва підготовка на текстовій основі передбачає підбір текстів, що мають типологічні характеристики певних мовленнєвих стилів, а також відтворюють мову як систему підсистем, що функціонує у різних сферах комунікації. Наприклад, робота із правильно дібраними і системно організованими текстами дозволяє формувати окремі мовні поняття, демонструвати взаємодію всіх мовних засобів (фонетичних, лексичних, граматичних), забезпечує формування комунікативних умінь і навичок, а також є одним із засобів управління мотивацією учнів під час організації мовленнєвої діяльності.

Аби текстовий матеріал повною мірою реалізував свій навчальний потенціал, він повинен відповідати низці критеріїв. Під критерієм відбору навчального тексту розуміємо основні ознаки, за допомогою яких якісно і кількісно оцінюється текстовий матеріал для його використання як навчального засобу відповідно до цілей навчання [1, с. 151]. Крім того, виділені критерії повинні враховувати типологічні, функційні характеристики навчальних текстів і базуватися на основних підходах до рідномовної освіти: особистісному, комунікативно-діяльнісному, компетентнісному. Аналіз праць, присвячених даній проблемі, та власні спостереження дозволили виділити такі критерії відбору навчального текстового матеріалу, що сприятимуть формуванню відповідних компетенцій в учнів ПТНЗ сфери обслуговування:

1. *Інформаційний*. Текст знайомить учнів із новою інформацією, що стимулює їх інтелектуально-пізнавальну діяльність. У педагогічній практиці можливе використання різногалузевих текстів, робота з якими передбачає осмислення та присвоєння учнями прочитаної/почутої інформації, а також дозволяє реалізувати міжпредметні зв'язки.

2. *Методичний*. Відібраний текстовий матеріал повинен бути придатним для створення на його основі системи мовних, мовленнєвих і комунікативних вправ і завдань. Підкреслимо, що, на думку лінгводидактів, саме цей критерій повинен бути основним у відборі текстів для навчальних потреб.

3. *Лінгвістичний*. Тексти повинні давати учням повне уявлення про функційні стилі сучасної української мови, бути насиченими комунікативно значущою лексикою, граматичними конструкціями, що розширюватиме словниковий запас учнів, ілюструватиме відповідні мовні явища, відтворюватиме мову як систему підсистем, яка функціонує в різних сферах комунікації.

4. *Комунікативний*. Комунікативні вміння і навички формуються засобами навчального тексту та системи післятекстових вправ і завдань.

5. *Виховний*. Текстовий матеріал є основним засобом реалізації виховних можливостей предмета «Українська мова», дозволяє залучити учнів ПТНЗ до духовної культури українського народу, розширити їх світоглядні обрії, сприяє формуванню свідомої мовної особистості, що можливо за умов використання найрізноманітніших за змістом і стилем текстів.

6. *Критерій доступності* відповідає одному із загальнодидактичних принципів і передбачає, що текстовий навчальний матеріал повинен бути посильним і доступним учням, зокрема враховувати їх вікові особливості, рівень мовної підготовки, когнітивного розвитку.

Додатковими критеріями відбору текстів можна вважати: цікаво/нецікаво, важко/легко, актуально/неактуально. Крім того, відбір, організація і подання текстового матеріалу визначаються конкретними завданнями кожного етапу навчання з огляду на психологічні, дидактичні та мовні вимоги. Текст може бути представлений і використаний по-різному, що пов'язано не лише з визначеною навчальною метою, а й із текстотворчою функцією мовних одиниць, тобто здатність одиниць різних мовних рівнів брати участь у створенні текстів, їх здатність пов'язувати окремі речення, зважаючи на комунікативні наміри мовця. Таким чином, у лінгвометодичній системі текст постає і як мовна, і як мовленнєва одиниця.

На думку педагогів-мовників, кожне заняття з рідної мови повинно включати роботу з текстом, адже правильно дібраний текст не лише є зразком певного функційного стилю, а й служить матеріалом для мовно-мовленнєвої практики, основою для різнотипних вправ і завдань. Зазначимо, що зміст і особливості тексту зумовлюють вибір того чи іншого виду вправ та прийомів роботи і текстом. Роботу з текстом

психологи, психолінгвісти, дидакти характеризують як складний мисленнєвий процес, що передбачає диференціацію мовних засобів і співвіднесення їх із ситуацією контексту. Текст є основним засобом у процесі вивчення всіх розділів мови. Використання текстового матеріалу під час вивчення лексичного і фразеологічного рівнів дозволяє проілюструвати особливості лексико-семантичних розрядів слів, особливості їх уживання, а також текстотворчі можливості у передачі змістових аспектів висловлювання. Значення морфологічних категорій доцільно розглядати спочатку в межах окремих речень, відтак у структурі тексту, який є зразком уживання вивчених категорій і форм їх вираження у власних висловлюваннях. Аналіз текстів у процесі вивчення синтаксису демонструє використання певних синтаксичних конструкцій з огляду на стилістичний різновид тексту.

Розвиток професійномовленнєвих умінь і навичок доцільно здійснювати на основі *фахових текстів*, які є результатом пізнавальної діяльності фахівця та відображенням особливостей і рівня розвитку певного фаху чи галузі виробництва в цілому. Це дозволяє задовольнити інформаційно-пізнавальні потреби учнів, узагальнити і систематизувати знання учнів про галузеву термінологію, розвивати вміння і навички читання з огляду на предметний і структурний рівні фахового тексту, доповнювати їхні знання з фаху. Так, Є. Кулькіна підкреслює, що тексти за спеціальністю вважаються не лише основним джерелом для накопичення фахової термінології, але й засобом становлення і розвитку професійної майстерності та професійно орієнтованої ерудиції [8, с. 44].

Ефективне використання фахових текстів як навчального засобу можливе за умов їх правильного відбору, який здійснюватиметься за відповідними критеріями. Крім критеріїв відбору навчальних текстів, окреслених вище, необхідно зважати на низку додаткових, які сприятимуть формуванню термінової компетенції учнів ПТНЗ. Г. Гринюк виділяє такі провідні критерії: критерій *змісту*, *мовні* критерії та *кількісні* критерії [5, с. 33]. Критерій змісту визначає цінність тексту як навчального матеріалу. Від змісту тексту залежить рівень розуміння смислової інформації, результативність засвоєння термінологічної лексики та подальше її вживання у професійному мовленні. Мовні критерії передбачають аналіз кількісних і якісних характеристик галузевої лексики, її граматичне оформлення й усвідомлення стилістичних рис тексту. Мовний критерій дозволяє ідентифікувати і виділити термінолексеми у тексті з огляду на їх лінгвістичні особливості (граматичні, структурні),

проілюструвати функціонування термінів у різних контекстах, виділити їх лексико-семантичні розряди. Кількісний критерій передбачає визначення масиву текстів для репрезентації термінологічного мінімуму. Зазначимо, що у навчальному тексті обов'язково наявні перевірена система знань, кодифіковані поняття і терміни на їх позначення, а також закони конкретної галузі, саме цим визначається ясність, доступність, чіткість, прозорість їх змісту.

Робота з фаховими текстами включає виконання післятекстових завдань, які умовно можна об'єднати у три групи: 1) *лінгвістичні* – спостереження над мовними явищами, виокремлення і коментування у тексті орфограм, пунктограм, термінів, професіоналізмів, їх граматичних характеристик; редагування тексту; 2) *комунікативні* – визначення теми, ідеї, типу, стилю тексту; звуження / розширення тексту; складання діалогів за змістом тексту; створення цілісного зв'язного тексту із пропонованих речень; 3) *творчі* – створення тексту за аналогією; створення власного висловлювання за поданою темою.

До прийомів роботи з фаховим текстом відносимо змістову або мовну компресію. Серед змістових прийомів стиснення тексту найефективнішими є поділ текстової інформації на головну і на вторинну, членування тексту на абзаци. До мовних прийомів компресії відносяться: зміна однорідних членів речення родовим поняттям, усунення повторів тощо. Така робота тренує учнівське мислення, привчає до інформативного, лаконічного, точного мовлення (як усного, так і письмового).

Робота з фаховими текстами покликана формувати не лише систему мовних і професійних знань, а й служити зразком для створення власних висловлювань. Таким чином, робота з текстом підпорядкована досягненню ще однієї навчальної цілі: формувати мовну, комунікативно-креативну особистість учня, яка вміє сприймати почуте (прочитане), здатна ефективно взаємодіяти зі співрозмовником, зокрема зі споживачем.

Робота з фаховими текстами дозволяє активно залучати можливості інформаційно-комп'ютерних технологій. Сервіси й інструменти Google є надзвичайно ефективним у формуванні в учнів умінь і навичок роботи з текстовим матеріалом. Завдання можуть варіюватися з огляду на індивідуальні можливості учнів, наприклад:

1. Спільне створення нового або редагування/доповнення існуючого тексту за допомогою маркерів, шрифтів, напівжирного виділення. Фахову інформацію можна почерпнути з Інтернет-ресурсів, які рясніють сайтами з актуальною для майбутніх сервісних працівників ін-

формацією, однак такі сайти, як правило, є російськомовними, а розміщені матеріали не завжди мають коректне мовне оформлення.

2. Підготовка спільної презентації, яка не просто дає змогу завантажити текст, а й доповнити його зображеннями, відеорядом, діаграмами та ін. Прикметно, що тексти, які вміщені на слайдах презентації, мають бути лаконічними й водночас інформаційно вичерпними, що потребує від учнів відповідних умінь і навичок роботи з текстовим матеріалом. Використання текстових ресурсів Інтернет має широкі освітні можливості у формуванні й розвитку професійного мовлення, оскільки тренує здатність опрацьовувати значні за обсягом інформаційні блоки, уміння швидкої орієнтації вилучення і структурування потрібної інформації, спрощує пошук нових ідей.

Отже, навчальний текст / навчальний фаховий текст – універсальна дидактична одиниця, яка поєднує два основні напрями вивчення мови: пізнання і розуміння системи формальних засобів мови і пізнання та розуміння норм і правил спілкування, що робить його незамінним у навчанні всіх мовознавчих розділів і видів мовленнєвої діяльності. Вдало підібраний текст є не лише носієм найновішої інформації, але й ефективним засобом навчання й удосконалення професійних, мовних, мовленнєвих і комунікативних умінь і навичок майбутніх сервісних працівників.

Посилання:

1. *Бирюк, О. В.* Критерії відбору автентичних англомовних публіцистичних текстів для формування у майбутніх учителів соціокультурної компетенції у процесі читання / *О. В. Бирюк* // Вісник Київського національного лінгвістичного ун-ту. Серія : Педагогіка і психологія. — 2005. — Вип. 8. — С. 150-157.
2. *Выготский, Л. С.* Мышление и речь / *Выготский Лев Семенович* // Собрание сочинений: в 6 т. — Т. 2 : Проблемы общей психологии. — М. : Педагогика, 1982. — С. 5-361.
3. *Голуб, Н.* Категорійний апарат сучасної української лінгводидактики: проблеми і перспективи / *Ніна Голуб* // Дивослово. — 2013. — № 6. — С. 4-18.
4. *Горошкіна, О. М.* Теорія і практика навчання української мови в старших класах / *О. М. Горошкіна, Л. О. Попова, А. В. Нікітіна*. — Х. : Вид. група «Основа», 2012. — 171 с.
5. *Гринюк, Г. А.* Відбір навчального матеріалу для формування англомовної лексичної компетенції у студентів-економістів / *Г. А. Гринюк, Ю. А. Семенчук* // Іноземні мови. — 2007. — № 2. — С. 30-34.
6. *Жинкин, Н. И.* Речь как проводник информации / *Н. И. Жинкин*. — М. : Наука, 1982. — 156 с.
7. *Зоммер, Г.* Типы письменных учебных текстов для развития говорения и письма / *Г. Зоммер* // Вопросы лингвистики и лингводидактики : Материалы конференции МАПРЯЛ, Краков, 23–24 апреля 1996. — Краков, 1996. — С. 223-228.

8. *Кулькіна, Є. А.* Прийоми роботи з навчальними текстами з англійської мови на передтекстовому етапі / *Є. А. Кулькіна* // Іноземні мови в школі. — 2007. — № 5. — С. 44.
9. *Кучерук, О. А.* Проблема методології навчання мови у світлі філософсько-освітніх підходів // Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки. — 2008. — Вип. 42. — С. 29-35.
10. *Семенюк, О. А.* Основи теорії мовної комунікації / *О. А. Семенюк, В. Ю. Паращук*. — К. : ВЦ «Академія», 2009. — 240 с.
11. *Симоненко, Т.* Типологія навчальних текстів у структурі сучасного уроку рідної мови / *Т. Симоненко* // Українська мова і література в школі. — 2006. — № 2. — С. 50-53.

References (transliterated and translated):

1. *Byriuk, O. V.* Kryterii vidboru avtentychnykh anhlomovnykh publitsystychnykh tekstiv dlia formuvannia u maibutnykh uchyteliv sotsiokulturnoi kompetentsii u protsesi chytannia (Criteria for selecting authentic English-language journalistic texts to form future teachers' sociocultural competence while reading). // Bulletin of Kiev National Linguistic Univ. Series: Pedagogy and Psychology, 2005. Vol. 8, pp. 150-157.
2. *Vygotsky, L. S.* Mishleniye i rech' (Thinking and speech). // Collected Works : 6 volumes. — Vol. 2: Problems of general psychology. Moscow, 1982, pp. 5-361.
3. *Holub N.* Katehoriinyi aparat suchasnoi ukrainskoi linhvodydaktyky: problemy i perspektyvy (Categorical apparatus of modern Ukrainian linguistics: problems and prospects) // *Dyvoslovo*, 2013. Vol. 6, pp. 4-18.
4. *Horoshkina, O. M., Popova, L. O., Nikitina, A. V.* Teoriia i praktyka navchannia ukrainskoi movy v starshykh klasakh (Theory and practice of learning the Ukrainian language in high school). Kharkiv, 2012. 171 p.
5. *Hryniuk, H. A. & Yu. A. Semenchuk.* Vidbir navchalnoho materialu dlia formuvannia anhlomovnoi leksychnoi kompetentsii u studentiv-ekonomistiv (Selection of educational material for forming the English lexical competence of students-economists). // *Foreign languages*, 2007. Vol 2, pp. 30-34.
6. *Zhinkin, N. I.* Rech' kak provodnik informatsii (Speech as a conduit of information). Moscow, 1982, 156 p.
7. *Zommer, G.* Typy pismennykh uchebnykh tekstov dlya razvitiya govoreniya i pis'ma (Types of written educational texts for the development of speaking and writing). // *Issues of linguistics and lingodidactics: Proceedings of the conference MAPRYAL (International Association of Russian Language and Literature Teachers)*, Krakow, 23-24 April 1996. Krakow, 1996, pp. 223-228.
8. *Kulkina, Ye. A.* Priyomy roboty z navchalnymy tekstamy z anhliiskoi movy na peredtekstovomu etapi (Techniques for working with teaching texts in the English in the pre-text stage). // *Foreign languages at school*, 2007. Vol. 5, p. 44.
9. *Kucheruk, O. A.* Problema metodolohii navchannia movy u svitli filosofsko-osvitnikh pidkhodiv. (Problem of language teaching methodology according to philosophical and educational approaches) // *Bulletin of Zhytomyr State University. Teaching science*, 2008. Vol. 42, pp. 29-35.

10. *Semeniuk, O. A. & V. Yu. Parashchuk. Osnovy teorii movnoi komunikatsii (Basic theory of speech communications). Kyiv, 2009, 240 p.*
11. *Symonenko, T. Typolohiia navchalnykh tekstiv u strukturi suchasnoho uroku ridnoi movy (Typology of educational texts in the structure of contemporary native language lesson). // Ukrainian Language and Literature at School, 2006. Vol. 2, pp. 50-53.*

Стаття надійшла до редакції 12.05.2015

И. Бабий

Текстоцентрические технологии в профессионально-речевой подготовке специалистов сферы обслуживания

В статье обоснована актуальность применения современных образовательных технологий в профессионально-речевой подготовке учащихся ПТУЗ сферы обслуживания. Учитывая приоритетность текстоцентрического принципа в современной лингводидактике, автор рассматривает возможности использования текстоцентрической технологии в языковом обучении будущих сервисных работников. В частности определены компоненты текстоцентрической технологии, выяснены функции учебных текстов (познавательная, учебная, коммуникативная, развивающая), основные направления культурно-речевой подготовки на текстовой основе. Определены критерии (содержательный, методический, лингвистический, коммуникативный, воспитательный, количественный, доступности) отбора профессиональных учебных текстов. Рассмотрены варианты послетекстовых заданий и упражнений, которые отражают уровень познавательной активности учащихся (репродуктивный, полупродуктивный, творческий). Определены возможности использования сервисов и инструментов Google в рамках текстоцентрической технологии. Определены возможности учебного профессионального текста как универсальной дидактической единицы, объединяющей два основных направления изучения языка: познание и понимание системы формальных средств языка и познания и понимания норм и правил общения, что делает его незаменимым в обучении всех языковедческих разделов и видов речевой деятельности.

Ключевые слова: текст, профессиональный текст, текстоцентрические технологии, профессионально-речевая подготовка, сфера обслуживания.

I. Babiy

Text-centered Technology in Professional Language Training of Service Sector Specialists

The article is devoted to the urgency of application of modern educational technologies in students' professional language training at vocational

school of service sector. Taking into account the priority of text-centered principle in modern linguistics, the author examines the possibility of using text-centered technology in language learning for future service employees, namely the components of text-centered technology are identified; the function of educational texts (informative, educational, communication, developing), and the main directions of text-based cultural and speaking training are clarified. The criteria (informative, methodological, linguistic, communicative, educational, quantity, and availability ones) of selection of professional educational texts are defined. The variants of after-text assignments and exercises that reflect the level of students' cognitive activity (reproductive, semi-productive, and creative ones) are considered. The possibilities of using Google tools and services within text-centered technology are suggested. The educational professional didactic text as a universal unit that combines two main areas of language learning: knowledge and understanding of language and formal means of knowledge and understanding of the norms and rules of communication makes it indispensable in the training of all sections of linguistic and speech activities.

Keywords: text, professional text, text-centered technologies, professional language training, service sector.

Рецензент – кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник С. М. Вдович